

Кам'янець-Подільський обласний відділ Географічного
товариства УРСР при АН УРСР

Кам'янець-Подільський державний педагогічний
інститут імені В. П. Затонського

Хмельницький обласний інститут уdosконалення вчителів

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ПОДІЛЛЯ

Тези доповідей наукової конференції

м. Кам'янець-Подільський
1989 р.

А. І. БОЧКОВСЬКА

ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЇ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Рівень організації рекреації — один з показників рівня соціального розвитку суспільства. Географічні проблеми рекреації відображаються в різних аспектах її територіального розвитку: ресурсного, економіко- та еколого-географічного.

Основою виникнення та формування територіальної рекреаційної системи (ТРС) є попит на рекреацію, що визначається рядом соціальних і економіко-географічних характеристик населення: ти-

пом його розселення, характером демографічної та професійної структури, рівнем матеріального забезпечення, тощо. Система розселення Східного Поділля разом з названими вже характеристиками визначає центри формування попиту. Головним з них є м. Вінниця, яке вирішально впливає на всю організацію масової рекреації. Інші міста області формують локальні рекреаційні системи.

Аналіз забезпечення населення області організованою рекреацією показує, що рекреаційний попит його на сьогодні далеко не задовільний, а забезпечення населення області підприємствами масової рекреації досить низьке. Так, в області забезпечення місцями (на 1000 жителів, 1985 р.) нижче середньореспубліканського: в санаторіях в 1,6 раза, будинках відпочинку та пансіонатах в 1,8, в установах туризму — в 1,5. Що ж стосується кількості місць у таких установах масової рекреації, як санаторії-профілакторії та бази відпочинку, то тут цифри більш вразливіші відповідно в 5 та більш як в 10 разів. В структурі рекреаційної мережі області практично відсутні деякі важливі її ланки, а наявні не задовільняють потреб, які за загальними підрахунками складають біля 4 тис. місць в установах довготермінового та близько 15 тис.—в установах сезонного відпочинку, не кажучи вже про щотижневий відпочинок, організація якого вимагає детальних досліджень.

Виникнення та функціонування рекреаційних систем проходить чи буде проходити в рамках лімітованого розподілу територіальних ресурсів і базується на їх поліфункціональному використанні, поглиблюючи низку невирішених в області питань природокористування. Що стосується рекреації, то основним питанням природокористування тут є відповідність ресурсів попиту як у кількісному відношенні, так і в функціях та проблемах екологічної рівноваги в районах розміщення ТРС. У зв'язку з цим, виникає проблема відпочинку жителів м. Вінниці (в межах району тільки рекреаційні навантаження на ліс можуть становити до 30 чол./га, що в 5 і більше разів перевищує норму).

Питання рекреаційного природокористування тісно пов'язані з проблемами інших видів природокористування на Поділлі, яке має високий процент розораності (63%), мало лісів (0,16 га/жит.), багато малих річок (більше 200 довжиною понад 10 км), що потребують очищення. Гостро стоять питання забруднення природи і раціонального використання її ресурсів.

Вирішення проблем рекреаційного природокористування варто розпочати з організації рекреації на основі професійно розробленої схеми її розміщення, заклавши при тому в основу вдоскона-

лення організаційної структури, при якій фактичним господарем ресурсів виступали б Ради народних депутатів.